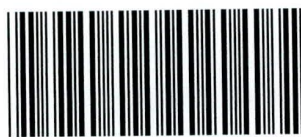

משרד הביטחון

ארכיון צה"ל ומערכת הביטחון

התחלת תיק

7642656

מספר משלוח/תיק: 2004 / 535 - 3835

שם היחידה: אמ"ן מחקר/מנמ"ת-ספריית הפרסומים

נושא התיק: מחלקת מחקר: הערכת מודיעין
שנתית חלק ראשון (צבאי ונתונים)

תאריך המסמך המוקדם: 01.01.1972

תאריך המסמך המאוחר: 31.12.1972

פרק ג'

ציי ערב

פרק ג' - ציר ערב

פסקה 1 - הצי המצרי

כ ל ל י

1. בהתפתחויות שחלו השנה בצי המצרי, הובחנו מספר תהליכים מרכזיים:-
 - א. היעדר התעצמות, כתוצאה מאי אספקת כלי שיט מ-ברה"מ.
 - ב. שיפורי אמל"ח - תוך מתן קדימות ל-ב"מ ו-ל"א.
 - ג. מיקוד התכנון המבצעי בתרומת הצי למבוס סיני.
2. כתוצאה מהקפאון ב-סד"כ הצי המצרי, צומצמה, במידת מה, עדיפות עוצמת הצי המצרי על ח"י הישראלי. לכן הוטל על הצי לבסס את תכנוניו על המערך בפועל. מכאן המאמצים להגיע לשיפור מידי ביחס הכוחות ע"י שינויים איכותיים, ובעיקר בהגנה ב"מ וכושר לוחמת הטילים - ולא ע"י התעצמות ביחידות נוספות.
3. להערכתנו נפגע בשנה האחרונה המוראל בצי, בניגוד לשביעות רצון מסוימת ששררה בו בעת מלחמת ההתשה. לירידה זו תרמו בעיקר התסכול הכללי מהאופן בו הסתיימה "שנת הכרעה" והשפעתו המצטברת של היעדר התעצמות ימית. זאת על רקע הגידול המואץ בעיקר בכוחות האוויר המצריים מחד גיסא, והידיעות על התעצמות ח"י הישראלי בצוללות ו-סטי"לים המיועדים לים האדום, מאידך גיסא.
4. ביתן להניח, כי גם יציאת הצי הסובייטי מנמל פורט סעיד בסתיו 71, שעה שהמצרים דברו על "שנת הכרעה", גרמה למורת רוח ביכרת בצי המצרי.

סד"כ והיערכות

5. סד"כ: בתחום זה חלו 3 שינויים בלבד:-

- א. מצבת ספינות הברטום עלתה מ-5 ל-14 כלים.
- ב. באלכסנדריה בסתיים שיפוצה של משחתת הסקורי "סואק" והיא חזרה לשרות פעיל.
- ג. 2 צוללות חד, מן הישנות ביותר בצי המצרי, הוחזרו ל-ברח"מ והוחלפו בצוללות מחודשות מאותו דגם.

6. פריסה:-

- א. 2 צוללות אך והפריגטה רשיר, השייכות ל-סד"כ הים-האדום, יצאו במרץ 72 מהודו, לאחר שהייה של שנתיים לצרכי שיפוץ, בדרכן למצרים. בסופו של דבר לא ברור אם בוצע בשלושת הכלים שיפוץ מלא בשל בעיות טכניות וכספיות, וספק אם הצוללות כשירות לצלילה. 2 הצוללות והפריגטה בערכו בתחילת מאי 72 מחדש בבסיס ספאג'ה.
- ב. ב-ספט' 71 עזבו את פורט-סעיד משחתת הנש ו-2 בט"קים. מאז מלחמת ששת הימים היו משחתת ההנש והסלופ מתחלפות ביניהן בפורט-סעיד, באופן שאחת מהן היוותה תמיד את כלי השייט הגדול היחיד בבסיס זה. ה-בט"קים היו מוצבים בפורט-סעיד שנה אחת בלבד. כתוצאה משינויים אלה מתבססות כיום פורט-סעיד על כוחות קלים בלבד: סטי"לים אוסה, סמ"רים, סמ"דים (כולל ברטום) ומקשת קטנה.

אמל"ח

7. כללי: בשנה האחרונה הובחן במאמץ מצרי לפתור בעיות מבצעיות ולשפר את כלי השייט באמצעות אלתורים והתקנות בשק בוסף: עיקר מאמצי ההתקנות מוקדו להגבה ב"מ ולבושאים הקשורים בבחיתה, ואילו מאמצי הרכש התרכזו במערכות טילים וציוד ל"א מתקדם.
8. ב"מ: בתחום זה פעלו המצרים בשלוש דרכים:-
- א. תוספת בשק ב"מ קל מקובל, לכיסוי "זוויות מתות" המסכנות את כלי השייט.
- ב. שימוש בטילי ב"מ עם ביות א"א סובייטיים מדגם סטרלה. התקנתם אותרה עד כה על המשחתות והפריגטות בים-התיכון, ב-8 סט"ל אוסה, 5 סט"רים שרשן, 5 סט"רים פ-2,185 סמ"רים דה-קסטר ו-12 סמ"רים - צצ"ל.
- ג. יתכן ובחלק מכלי השייט יותקנו תותחי 23 מ"מ 4 קנים (יבשתיים) מתוצרת סובייטית, טרם ברור כיצד יתגברו המצרים על בעיית הייצוב הימי של התותח, ולהערכתנו יעילות התקנה זו מוטלת בספק.
9. טילי סא-2 משופר להגנת חופים: לאחרונה ערכו המצרים ניסויים להפעלת טילי ב"מ סא-2 מדגם משופר מן החוף למטרות ימיות. עקרונית ניתן לשגר טיל כזה לעבר מטה ימית, בתנאי שאפשר לבעול עליה את מכ"מ ההבחיה של סוללת הטילים (פאן סונג). הטווח המירבי בירי על מטרה ימית של טיל זה הוא כ-30 ק"מ; הטווח המינימלי - 8 ק"מ. עם זאת, יעילות הירי ליעוד זה מוטלת עדיין בספק. נראה שבכוונת המצרים להפעיל סוללות סא-2 המוצבות באיזורי חוף, בגד מטרות ימיות במקומות שאינם מוגנים בטילי חוף/ים, כגון ע'רדקה.
10. בחיתה: היקף סד"כ הנחתות בשאר אמנם ללא שינוי, אולם המצרים עושים מספר צעדים לשיפור מערך הבחיתה. ב-בט"ק וידרה בים-התיכון מתקנו 6 כוורות של 18 משגרי רקטות כ"א (כנראה קטיושות), המיועדות לריכוך החוף בשלב האחרון לפני החפת השריון. באותו בט"ק גם הותקן תותח ב"מ דו-קבי. ב-בט"ק ס.מ.ב-1 הורחבו הסיפון הראשי והגשר והותקן מיכל גדול בירכתיים. שינויים אלה עשויים לאפשר בחיתה מסוק. כן ברכש בברזניה ציוד ביות המאפשר ש"פ מסוקים/בט"קים. כידוע גורסת הדוקטרינה המצרית תפיסת ראש חוף ע"י קומנדו מובחת ממסוקים, לפני החפת השריון מהים.

.11

טורפדו ו-נצ"ל: הצי המצרי מייחס חשיבות ביכרת ללוחמת נצ"ל, ולשם כך עומדת לרשותו טייסת יעודית בת 24 מסוקי מי-4, המשולבים באופן אינטנסיבי באמונים. המצרים עשו לאחרונה מאמצים לרכישת ציוד מערבי לגילוי צוללות, לשם התקנתו על כלי השיט הקיימים. ידוע שבידי המצרים נמצא טורפדו אקוסטי סובייטי ET-80, שנועד לחימוש צוללות. סביר שהמצרים ישאפו לקבל מ-בר"מ דגם משוכלל יותר של טורפדו זה, כגון ET-80 (60), שהינו דו-תכליתי למשימות שטח ונצ"ל.

ל " א: -

.12

א. במחצית השנה הנסקרת הובחן במאמצי הצי להתקדם ב-ל"א. זאת על רקע המודעות לנושא זה, שהיא כיום נחלת כלל הכוחות במצרים. ב-3 משחתות הסקורי הוכנסו לשימוש פגז מכיל מוץ, הנורה מתותחי ה-130 מ"מ שלהן. יעוד הפגז - לשמש אמצעי הטעיה פסיבי ל-מכ"מי אויב. כן מתקיים מו"מ במדינות מערביות לרכישת ציוד התרעה והאזנה אלקטרונית ואף אמצעי חסימה בגד מכ"מ וקשר.

ב. במשך השנה הקרובה צפויה התקדמות ביכרת נוספת בנושאי מגל"מים וחוסמים. במשחתות צפויה כביסתו למערך של מגל"מ מתוצרת סובייטית אשר יכסה את התחומים S, C, X, Ku וחוסם, כנראה לתחום X . עבור סט"לים ו-סט"רים רוכשים המצרים במערב מגל"מ לתחומי S, C, X וחוסם לתחום X ויתכן גם ל- C .

ג. משמעות התפתחות זו - אם המצרים יצליחו להפעיל את הציוד בצורה מושכלת - תהיה הגדלה ביכרת של טווח הגילוי תוך הקטנת סכנת ההתגלות, שיפור גדול בכושר הזהוי והגדלת טווח הירי של ה-סט"לים. שימוש בחוסמים יעביק להם לראשונה כושר ל"א אקטיבי.

13. מערכות טילים: הצי המצרי ממשיך בגישושים ובדיקות, הנמשכים כבר זמן רב, בדבר אפשרות רכישת מערכות טילי אקטוסט מתוצרת צרפת. העבין המצרי בעיסקה זו זובע מקשיים בקבלת סטי"לים זוספים ומדגמים מתקדמים מ-ברה"מ, ומאידך גיסא מהאימון המסורתי שהם רוחשים לתוצרת מערבית. בראה שכוונת המצרים היתה לחמש בטיילים אלה כלי שיט המצויים ברשותם. בשלב מאוחר יותר נשקלה אפשרות הזמנת סטי"לים על חימושם, וזאת בזסף להזמנת ה-סטי"לים ע"י לוב. אם תיחתם עיסקה זו, צפויה אספקת מכללי הציוד הראשונים לא לפני שנתיים מחתימתה. לאחרונה מסתמים ב-מו"מ זה קשיים מסויימים, יתכן על רקע שיקולי בטחון שדה צרפתיים.

התעצמות (ראה סעיפים 58-59)

כ ל ל י

14. בתקופה הנסקרת לא סופק לצי המצרי כל כלי שיט מ-ברה"מ. לעומת זאת רכשו המצרים במערב ספינות ברטרם במספר ניכר, סוכמו עיסקה לרכישת צוללות זנס ו-6 "חזירים" מתוצרת איטלקית וקיימת אפשרות שיוזמנו סטי"לים בצרפת (ראה סעיף 13 לעיל).

15. יש להזכיר הגעתם למצרים של מטוסי טו-16 חמושים בטיילי אוויר/ים "קלש" ב-זוב 1971.

רכש מ-ברה"מ

16. כ ל ל י:-

א. במשך השנה הנסקרת עדיין לא חודשה הספקת יחידות צי מ-ברה"מ למצרים. הגידול העצום - בכמות ובאיכות - הנמשך בכוחות האוויר והיבשה המצריים לא אוזן בהתעצמות ימית.

ב. להערכתנו, נובעת עצירת תהליך ההתעצמות הימית ממקורות סובייטיים מכמה סיבות:-

- (1) הקדימות שניתנה ע"י המצרים לאחר מלחמת ששת הימים לשיקומן והתעצמותן הדחופות של זרועות האוויר והיבשה, לעומת זרוע הצי אשר לא נפגעה קשות ויריבה לא היווה איום מיידי. לכך היתה השפעה לגבי הקצאת אמצעים וכוח-אדם מיומן.
- (2) אי רצון סובייטי למסור, בשלב זה, כלי שיט בעלי משמעות איסטרטגית עבור המצרים, כגון משחתות או צוללות טילים, ומצד שני - הערכת המצרים, לפיה אין סטי"ל אוסטה, שהוא הכלי הסביר למסירה למצרים, תשובה הולמת ל-סטי"ל הישראלי. בצי הסובייטי עצמו קיים צמצום מסויים ב-סטי"לים ו-סטי"רים, עקב הפסקת ייצורן של ספינות מסוג זה.
- (3) נראה שהסובייטים לא היו מעוניינים בחיזוק יתר של הגורם הימי במצרים, הן על רקע יחסי הכוחות הימיים המצריים-ישראליים, שהיו נוחים למדי, והן מתוך כוונה להמשיך להיות בעצמם עבור מצרים את הגורם המרתיע בוכח הצי השישי.

ג. כאמור, לא ניתן עד כה להצביע על תחילת מימוש עיסקת הרכש הימית, אשר לפי הידיעות שברשותנו חתמו עליה הצדדים ב-1970, במגמה שתקיף את התקופה עד 1975. להערכתנו, אכן קיימת תוכנית להתעצמות ימית ממקור סובייטי, ויתכן שמאמץ הרכש המצרי יוסט לכיוון זה ביתר שאת לאחר שהמצרים יעריכו שהגיעו לרד-יה מסויימת באוויר וביבשה. סביר שתחילת חידוש תוכנית ההתעצמות הימית אינה רחוקה, אם כי יתכן שמימושה יארך שנים רבות יותר מכפי שהערכנו בעבר.

ד. יצוין שנשלב זה אין סימנים לאספקה קרובה של כלי שיט, אולם זאת יש לייחס - לפחות חלקית - לפער בכיסוי מודיעיני. הביתוח דלהלן מהווה הערכתנו לשלב ראשון של התעצמות בכלי שיט מ-בר"מ, כאשר הספקתם תחודש.

17. סטי"לים:-

א. לפי ידיעות טובות, בותנים המצרים את הדעת על שיפור עוצמת חטיבת ה-סטי"לים שלהם. כיום עומדים לרשותם בשתי הזירות גם יחד 17 סטי"לים פעילים: 12 אוטה ו-5 קומאר.

ב. המצרים מעריכים עוצמה זו כבלתי מספקת, בשל:-

- (1) הפיצול ל-2 זירות ומצב טכני ירוד של הקומארים, ההולכים ומתכלים.
- (2) הפרסום בדבר בבייתם בישראל של סטי"לים משופרים עבור זירת ים סוף.
- (3) יחסי כוחות של 12 סטי"לי אוטה לעומת 12 ספינות סער ישראליות בים התיכון, אשר לכל אחת מהן עדיפות בכמות טילים.
- (4) הספק בכושר טילי סטיקס לפגוע במטרה במימדי ספינת סער.
- (5) כושר ה-ל"א הישראלית.

ג. פתרון מידי לבעיה זו אפשרי רק בדרך של הספקה מ-בר"מ. על רקע זה תובע הצי המצרי להערכתנו סטי"לים בוספים, ככל האפשר מדגמים מתקדמים וחמושים בסטיקס משופר. הסובייטים הפסיקו ייצור אוטה אךמה-סד"כ הקיים סיפקו מספר יחידות להודו ולקובה. מכאן שאפשרות הספקה למצרים קיימת.

ד. סביר שחזוק כוח ה-סטלים המצרי יזכה לקדימות, ולא מן הנמנע שהכלים שיסופקו יהיו אף מצויידים בטילים שיעלו על הדגם הקיים בידי המצרים כיום. ניתן לדבר איפוא בשלב זה על הספקת 5-6 ספינות עם גוף זהה לאוסה הקיים, עם אפשרות חימוש בסטיקס מדגם מתקדם יותר.

18. סט"רים/סת"חים:-

א. סד"כ ה-סט"רים מקו ראשון מונה 6 ספינות שרשן בלבד. 19 ה-סט"רים האחרים, 15 מדגם פ-183 ו-4 כ-123, ברובם במצב טכני ירוד. זה כמה שנים מרגיש הצי צורך דחוף בכלים חדשים ואמינים, לשם:-

(1) תגבור סד"כ הים-האדום.

(2) שילוב בכוחות משימה עם סטי"לים.

(3) הגנת חופים.

ב. גם בכלים אלה יש לסובייטים קשיי אספקה; אולם, הפער בין הדרוש והקיים אצל המצרים, יחייב להערכתנו את הסובייטים לספק להם תוספת סט"רים.

19. משחתות טילים: עוד בעיסקה 65-70 בכללו 2 משחתות טילים. מדובר היה כבראח על משחתות טילי ים-אוויר, אם כי סביר שהמצרים יהיו מעוניינים הן במשחתות טילי ים-ים והן במשחתות ים-אוויר לשיפור כושר ה-נ"מ של כוחות משימה שטח. התעצמות בכלי שיט אלה עלולה להתמשש כאשר יוחלט על החלפת 2 משחתות הסקורי הבלתי משופרות הקיימות.

20. בחנות: סד"כ הנחות לא עבר את הכמות של 14 טק"ים (קטנים) בשתי הזירות, המקנות למצרים כושר נשיאה מירבי של 43 טנקים ביום התיכון ו-9 בים האדום. זאת, בעוד התכנון המבצעי המצרי מעניק לשיטת פעולה זו חשיבות ביכרת בסיוע לכיבוש סיני - בשתי הזירות. גישה זו התבטאה לאחרונה בהקמת עוצבת בחיתה יעודית, בעוצמה חטיבתית. כדי להגדיל את כושר ההחפה בגל אחד יידרשו למצרים, להערכתנו, בט"קים גדולים יותר, דהיינו מדגם פולנוצ'ני, בעל כושר נשיאה של 6 טנקים. הספקת כלי אחד לפחות מדגם זה בתקופה הקרובה נראית לנו סבירה.

21. פריגטות בצ"ל ומקשות: אספקת פריגטות בצ"ל פטרה בדונה כנראה בסוף שנות הששים. נראה לנו כאפשרי שהמצרים יתחילו לקבל פריגטות פטרה לקראת מחצית שנות השיבעים.

22. מטוסי טו-16 בנשאי טילי "קלט":

א. 10 מפציצי טו-16 (BADGER-G) עם טילי אויר/ים מדגם "קלט", אשר הגיעו ב-נוב' 71 למצרים, מופעלים עדיין ע"י צוותים סובייטים, אם כי לפי הערכה הם מיועדים לחיל האויר המצרי. טילי "קלט" הם מתקדמים יותר מה-"קבל" שהיה לרשות המצרים לפני מלחמת ששת הימים; המפציץ יכול לשחרר אותם מטווח 120 מייל והטיל הוא בעל ביות עצמי. מאידך מחייבים בתובי שיגור אלה פתרון בעיית הזהוי בטווחים גדולים.

ב. אצל הסובייטים מיועדת מערכת בשק זו ללוחמת ים. המצרים רצו מטוסים אלו ככל הנראה כאופציה לתקיפת מטרות קרקע בתחומי ישראל, למרות הדיוק המוגבל בשיטת הפעלה זו. לא מן הנמנע שיעוד נוסף הוא הרתעת ציים מערביים מהתערבות באזור. בכל מקרה אם יהיו טילים אלה בשליטת המצרים, הם עלולים להיות מופעלים גם בגד כלי שיט ישראליים.

רכש במערב

23. כללי: באמצעות שיטות תיווך והסוואה פורמאליות בלבד, מצליחים המצרים לרכוש במערב ציוד מגוון לצי, כולל כלי שיט.

24. ספינות ברשרם: ברשות המצרים כיום לפחות 14 ספינות מדגמי '24', '25', ו-'28, מצויידות ב-מכ"מ תוצרת ארה"ב וכפי הנראה חמושות מקלעים. ההזמנות (באמצעות מתווכים באירופה) הן בהיקף של 18 ספינות נוספות וקצב אספקה של אחת לחודש לערך. נוסף לכך מתעניינים המצרים בספינות בוסטון ריור, שהן חיקוי לברשרם '25', ובספינות ברשרם '31' ו-'35. להערכתנו מיועדות הספינות לשימוש במבצעי לוחמה ימית זעירה, החדרות סוכני מודיעין וגם הגנה קרובה של במלים. כן נראה שהמצרים עושים בסיונות לחמש אותן ב-מטל"רים.

25. צוללות בנס ו"חזירים":-

א. עפ"י עיסקה שסוכמה בקיץ '71, עם חברת "קוסמוס" (איטליה), יסופקו למצרים 3 צוללות בנס ו-6 "חזירים". כל צוללת מסוגלת להוביל 2 "חזירים". הצוללות יסופקו תוך 12-18 חודשים מחתימת העיסקה (היינו - סוף '72) וה-"חזירים" כעבור 8 חודשים, דהיינו - עמדו להגיע בתחילת '72. בשלב זה לא ברור אם "חזירים" אלה סופקו כבר.

ב. הדחק צוללת הננס - 65 טון, אורכה - 25 מטר, טווח שיוט - 1,200 מיל ב-7.5 קשר, כושר שהייה בים - 7 ימים וצוות של 5 אנשים. במקום 2 "החזירים" על צוותיהן, ביכולתה להוביל 8 לוחמים חמושים ו-2,500 ק"ג מטען.

מד (מ/134.586)

מ/222

סודי ביותר
למכתב בלבד

- 209 -

ג. משקל ה"חזיר" - 2.1 טון, אורכו - 6.82 מטר, עומק צליחה מירבי - 30 מטר, טווח שיוט - 50 מייל ב-3.3 קשר ומהירותו המירבית 4.5 קשר.

25א'. חזירי "האואס" -

א. בוסף למערכת ה-ג"ל של צוללות בנס/"חזירים" המיוצרת לפי הזמנה, בדעת המצרים לרכוש 10 "חזירים" קלים יותר מתוצרת חברת "האואס" הצרפתית ונראה שעיסקה זו כבר סוכמה.

ב. משקל חזיר "האואס" דגם 3 - 0.6 טון, אורכו - 4.4 מטר, טווח שיוט תת-מימי - 16 מייל במהירות מירבית של 3.2 קשר. גופו עשוי פיברגלס.

ג. נראה שמגמת המצרים להגיע להפעלת "חזירים" עוד לפני אספקת מערכת קוסמוס. הכלי הצרפתי נופל אמנם בתכונותיו מן האיטלקי, אולם משקלו הקל מאפשר גמישות הפעלה.

אימונים ורמה

כ ל י

26. המצרים המשיכו בניצול הפסקת האש לאימונים אינטנסיביים ללא הפסקת הקיץ המסורתי, באופן שהפעילות במשכה ברציפות.

27. הקו של עריכת אימונים בעלי מגמה ברורה נמשך השנה. על רקע זה עסקו כלי שיט רבים באימון מבצעי בדרג היחידה ובאימונים ותמרוכים בעלי רקע מבצעי בדרג כוח משימה. להערכתנו עלתה בשנה האחרונה הרמה בתחומים הבאים:-

א. כושר ביצוע בחיתה בהיקף גדול.

ב. לוחמה ימית זעירה.

ג. ש"פ ים/אוויר.

210/..

סודי ביותר

ב ח י ת ה

28. מרכז הכובד באימונים היה בנושא הבחיתה. בוצעו אימוני העמסה/פריקה במספר רב, הן של בט"קים בודדים והן של מבנים, בשתי הזירות. בסוף קיץ 71 בוצעו סידרת תימרונים, אשר שיאה היה הבחיתה בין-זרועית. לפי בתוני התמרון שולבה בחיתה זו תרגילית בביצוע צליחת התעלה ע"י כוחו העיקרי של הצבא המצרי. בתמרון לקחו חלק 10 בט"קים, מתוך סד"כ כולל של 11 בים התיכון. כוחות אויר שותפו באופן פעיל ביותר: ריכוך החוף בוצע ע"י מטוסי סוחוי-7, ראש החוף נתפס ע"י קומנדו מובחת ממסוקים והביצוע היה מלווה תרגילי תקיפת הכוח הימי מן האויר ויירוט מטוסי התקיפה ע"י מיג-21. יצויין שבניגוד לתרגיל מקביל בסתיו 70, לא שותף הפעם בתמרון צי סובייטי. תמרון זה בועד להמחיש את תרומתו האפשרית של הצי בשלוב עם מבצע צליחה, אותו שיבנו לקראת תום "שנת ההכרעה".

לוחמה ימית זעירה

29. מתוך עיסקת רכש מערכת צוללות בנס"חזירי" קוסמוס והאואס, וכן מתכנונים מבצעיים הידועים לבו, ניתן להסיק, כי היחידה עושה, ככל הנראה, מאמצים לאמן את הלוחמים בנושאים הבאים:-

א. הפעלת "חזירים".

ב. פעולה מתוך הצוללות הגדולות הקיימות.

סביר גם שיש מגמה לאינטגרציה בין שני הנושאים, דהיינו - שאיפה להגיע לכושר מבצעי של הפעלת "חזירים" הבישאים ע"י צוללות, עוד בטרם יסופקו צוללות הננס. קשה להעריך בשלב זה את הרמה שהושגה עד כה.

30. נושא אחר, בו מתאמנים אלמנטים של קומנדור, הוא פשיטה מן הים על יעדים מבודדים בחופים. תובלת הכוח בעשית ב-סט"רים, כאשר ההחפה היא כפי הנראה בסירות גומי. נראה כי הכוונה להגיע ליצירת יחידות חבלה שיוכלו לבצע בחופי האויב משימות שיוטלו עליהן ע"י המודיעין הימי.

ש"פ אויר-ים

31. יש לציין עליה ביכרת במספר האימונים המשותפים בין שתי הזרועות, ושיפור בנוהלי סיוע אוירי הגבתי והתקפי. מטוסים פעלו במשימות הבאות:-

- א. איל-28 - לתקיפה (כולל הנרה) וסיורים ימיים.
- ב. סוחוי-7 ומיג-17 - לתקיפת כלי שיט וריכוך חופי בחיתה.
- ג. מיג-21 - הגבת כלי שיט ומטריה אוירית במבצעי בחיתה.
- ד. מסוקי מי-4 - ללוחמת בצ"ל, ומי-8 - לתפיסת ראש חוף

ים אדום

32. האימונים בים האדום מוקדו סביב הנושאים הבאים:-
- א. תרגילים הגבתיים, הן להגבת הבסיס והן להדיפת כוח בחיתה.
 - ב. אימוני בחיתה של בט"קים.
 - ג. אימוני המשחתות (המוצבות בפורט סודאן), כולל תרגילי ירי בדרום הים האדום.

אפשרות לחימה מחודשת

כללי

33. במקרה של לחימה מחודשת בהיקף מלא, יוטלו, להערכתנו, על הצי משימות משבי סוגים:-

א. סיוע ישיר למאמצי כוחות היבשה, ע"י הבחתת כוחות והפגזת חופים באגפי החזית.

ב. מבצעי צי יזומים, כולל אפשרות חסימת מיצרי באב אלמנדוב.

34. הן במקרה של פתיחת המלחמה בצליחה רבתי והן במקרה שהמלחמה תלבש אופי אחר, יבצע הצי פעולות יזומות משלו.

הבחתה

35. ים-התיכון:-

א. כתוצאה מ-סד"כ הבחתות העומד לרשותו, ויחסי הכוחות הימיים והאוויריים בים-התיכון, ביכולת הצי המצרי לבצע הבחתת שריון וגייסות בטווחים קצרים יחסית ובכמות מוגבלת (עד 40 טנקים במסוב אחד). בלבד. להערכתנו ייתבע הצי להבחית כוחות בצפון סיני כסיוע למאמץ העיקרי בתעלה. הצי המצרי מתאמן לקראת מבצע זה בודק אותו בתכנונו וכפי הנראה עוסק גם בהכנות מבצעיות לקראתו (כגון בדיקת חופי בחיתה).

ב. עובדות אלה, וכן התרגילים שחזרו ובוצעו בשנים האחרונות, מצביעים על סבירות גבוהה להבחתת שריון בחוף רומני (שעת ה-"ש" בתרגילים היתה לרוב אור ראשון).

ג. במגמה זו הוקמה בחודשים האחרונים בצבא המצרי חטיבת נחתים, המורכבת מ-5 גדודים וכוללת אלמנטים של קומנדור, צנחנים וטנקים. להערכתנו, יעוד החטיבה החדשה לשמש כוח חילוץ במבצעי נחיתה ולהחזיק בראש גשר בחוף. חטיבת הנחתים אינה שייכת ל-סד"כ הצי.

36. ים-אדום: כוח הנחיתה בזירת הים האדום מרוכז בסאפגה ומסוגל להנחית במסוב אחד 9 טנקים בלבד. להערכתנו עלולים המצרים לבצע החפה בגזרה שבין טור לראס מחמד, תוך גיוס כמה עשרות ספינות אזרחיות לתובלת חי"ר. בגלל הטווחים הקצרים מחוף אל חוף, ניתן לבצע במשך לילה אחד 2-3 מסובים של נט"קים ולבנות בדרך זו כוח של פלוגת שריון מתוגברת. משימת כוח זה תהיה סיוע לכוחות שיתקדמו בדרך היבשה מסואץ במגמה של כיבוש מרש"ל. מכאן, שהעיתוי להחפה לא יהיה עם פתיחת הלחימה, אלא יתואם עם קצב התקדמות הכוח היבשתי.

לוחמה ימית זעירה

37. מגמת הצי תהיה לפעול בגד במלי ישראל בשתי הזירות באמצעות לוחמה ימית זעירה. למטרה זו יוכל הצי להשתמש בצוללים בתובלת סירות גומי (יתכן תוך שילוב מסוקים) או ב'חזירים'. לא מז הבמצע שנקודות יציאה של לוחמים יהיו גם על אדמת לבנון או סעודיה. כז סבירה הפעלת קומנדור ימי בגד יעדים בקרבת החופים.

38. להערכתנו היו ברשות המצרים עוד לפני ביצוע העסקות החדשות 6-8 "חזירים" ישנים מתוצרת איטלקית. הפעלת "חזירים" הוזנחה ע"י המצרים במשך שנים ויש להניח שרמתם הטכנית והמבצעית של "חזירים" אלה אינה גבוהה. בשיאת "חזירים" ע"י צוללות ללא מיכלי לחץ, שיטה אותה מנסה הצי ככל הנראה לאלתר, מגבילה את ביצועי הצוללת בצורה דרסטית. סיכויי ההצלחה של פעולה בשיטה זו, בפרט תוך שימוש ב"חזירים" הישנים, אינם גבוהים איפוא להערכתנו. עם זאת, יש לצאת מן ההבחה שתוך חודשים מספר יהיו "חזירי" קוסמוס החדשים מבצעים, אם כי ללא כלי התובלה המיועד עבורם, דהיינו - צוללות הננס, אשר הספקתן תחל כנראה לקראת סוף 1972. כן תיתכן בעתיד הקרוב קליטתם של "חזירי" פיברגלס (האואס) בעלי טווח קצר, הניתנים לתובלה והורדה מכלי שטח קטנים בקלות יחסית.

39. פעולה בשיטה של הובלת צוללים בסירות גומי מקודות יציאה בקרבת היעדים היא סבירה למדי. לא מן הנמנע שהדבר ייעשה ב-ש"פ עם פח"ע.

40. פשיטות קומנדו מובלות ע"י סט"רים ו-סד"גים ייתכנו בגד מוצבים מבודדים בחופי צפון סיני ומפרץ סואץ. לא מן הנמנע שעל יחידות הקומנדו/סיור הימיות תוטל גם משימה מקיפה יותר, כגון פשיטה על שדות תעופה בקרבת החופים.

הפגזת חופים

41. כלי שייט מצריים עלולים לבצע הפגזות חופים כחלק ממאמץ לפגיעה במטרות אזרחיות. זאת נוסף לסיוע ישיר באש למאמצים יבשתיים.

42. בים-התיכון יתכנו הפעולות הבאות:-

א. הפגזה ממשחתות ו-סט"לים בצפון סיני עד קו מעוז דפנה - בסבירות גבוהה.

ב. הפגזת משחתות ו-סטי"לים מזרחית לדפנה ועד קו רפיח -
בסבירות צמוכה, כיוון שהסיכון מכוחות ים ואויר ישראליים גדל
בהתאמה לבעית זמן ומרחב.

ג. הפגזת צפונה לרפיח - בסבירות צמוכה, אם כי תיתכן גיחת סטי"לים
להפגזת טילים בלתי מדויקת על ריכוזי אוכלוסיה.

43. בים-האדום תיתכן הפגזת משחתות על מפרץ שלמה וכן הפגזת מטל"רים
מכלים קטנים במפרץ סואץ ו-מרש"ל.

חסימת מיצרי באב אלמנדוב

44. הצמרת המצרית שוקלת מפעם לפעם את חסימת מיצרי באב-אלמנדוב בפני
שייט ישראלי, כנראה בהקשר למלחמה כוללת בישראל. ידוע כי בשיקולים
אלה שותפו שלטונות רד"ת, ואולי אף גורמי פח"ע. סביר שעל הכוחות
המזוייבים אכן הוטל תכנון משימה זו.

45. כוחות הצי המצרי בים-האדום מתאימים לביצוע משימת חסימת המיצרים,
במקרה שתתקבל החלטה מדינית כזאת. לרשותם בזירה 2 משחתות, 2
צוללות, פריגטה ומקשת. מבצע כזה יחייב, להערכתנו, מיקום מספר
מטוסי קרב מצריים בזירה והכנה לוגיסטית. הצי, לעומת זאת, לא יזדקק
בהכרח לבמל באיזור המיצרים.

האופציות המצריות הימיות לחידוש הלחימה

46. בבדיקת האופציות של הצי המצרי למקרה של חידוש הלחימה, יש לקחת
בחשבון את הערכת המצרים עצמם את סיכויי הצלחתם בביצוע המשימות
המוטלות על הצי.

47. עד השלמת ציפיות הרכש רואים המצרים את כוחם בכלי שייט התקפיים
עיקריים, קרי - סטי"לים ו-סט"רים, כבלתי מספיק, הן כמותית והן איכותית.

48. סד"כ ההנחתה הימי הנוכחי יכול לאפשר הנחתת כוח יבשתי מוגבל, בגל אחד. ביחסי הכוחות הקיימים, הסיכויים לביצוע מוצלח ויעיל של משימת הסיוע הישיר למאמצי כוחות היבשה ע"י הנחתת כוחות אינם גבוהים.

49. משימת הטרדת ישראל ע"י פגיעה בשייט במבואות הנמלים ביתנת לביצוע ע"י צוללות ובלב ים והמיצרים על ידי כלי שייט מקו שני, קרי - משחתות פריגטות ומקשות. בכלי שטח גדולים יש למצרים עדיפות מספרית ביכרת על חיל הים הישראלי, ואם ירשו התנאים המדיניים דרך פעולה זו יהיו סיכויי ההצלחה בסוג זה של משימה גבוהים יותר מאשר בהנחתת כוחות מהים.

סכום

50. במצבו הנוכחי ועד השלמת תוכניות רכש ארוכות טווח, נראה, כי הצי המצרי אינו מרגיש עצמו בעל עוצמה מספקת לביצוע משימותיו בסיוע משמעותי למאמץ מצרי עיקרי לשחרור סיני.

51. בכוחו של הצי המצרי לבצע פגיעה בשייט ישראלי, בפתחי הנמלים, בלב ים ובמיצרי באב אלמנדב ביעילות סבירה.

52. להערכתנו מודע ה-מטכ"ל המצרי לירידה שחלה ביחסי הכוחות שבין הצי המצרי לחיל הים הישראלי; ועל רקע זה אושרו כוונות ההתעצמות של הצי - ראה, למשל, מגעי רכש סטי"לים במערב. יש לצפות, איפוא, לחידוש סד"כ כלי השייט המתיישנים ולהגדלת מספרם. תוכנית התעצמות זו אינה יכולה להתממש במשך שנה, ונראה לנו כי חיזוק הצי הינו תוכנית רב-שנתית המכסה את התקופה עד סוף שנות השבעים.

מד (מ/134.586)

מ/222

טודי ביותר
למכותב בלבד

- 217 -

53. סד"כ הצי המצרי

מס' סד	דגם	אפר' 70	אפר' 72	אפר' 73	אפר' 74
	א	ב	ג	ד	ה
	משחתות				
1	משחתות טילים	-	-	(?)2	(?)2
2	סקורי משופר	2	2	2	2
3	סקורי	2	2	(?)-	(?)-
4	זט משופר	2	1	1	1
5	סה"כ	6	5	5	5
	צוללות				
6	אר	6	6	6	6
7	ור	6	6	6	6
8	ננס	-	-	3	3
9	סה"כ	12	12	15	15
	סט"רים				
10	אוסה	12	12	15	18
11	קומאר	6	5	5	5
12	סה"כ	18	17	20	23
	סט"רים				
13	שרשן	6	6	9	12
14	פ-183	15	15	15	15
15	כ-123	4	4	4	-
16	סה"כ	25	25	28	27

218/..

טודי ביותר

רק

מד (מ/134.586)

מ/222

סודי ביותר
למכותב בלבד

- 218 -

מס' סד'	דגם	אפר' 70	אפר' 72	אפר' 73	אפר' 74
	א	ב	ג	ד	ה
	פריגטות				
17	פסיה	-	-	(?)2	(?)4
18	ה נ ש	1	1	(?)-	(?)-
19	סלופ	1	1	(?)-	(?)-
20	ריבר	1	1	1	1
21	ס ה " כ	3	3	3	5
	מקשות				
22	יורקה	4	4	4	6
23	ת-43	5	6	6	6
24	ת-301	2	2	2	2
25	פ.א.ו.-2	2	2	2	2
26	ס ה " כ	13	14	14	16
	סמ"רים נצי"ל				
27	ס.א.ו-1	12	12	12	12
28	ס ה " כ	12	12	12	12
	סמ"רים				
29	דה קסטרו	5	5	5	5
30	ברטם	-	14	25	32
31	ס ה " כ	5	19	30	37
	נש"קים				
32	פולנוצ'ני	-	-	1	2
33	וידרה	10	10	13	13
34	ס.מ.כ.-1	5	4	4	4
35	ס ה " כ	15	14	18	19
	קומנדור				
36	אנשי צפרדע	100	120	140	140
37	קומנדור ימי	300	350	400	500

219/..

סודי ביותר

מד (מ/586.134)
מ/222

סודי ביותר
למכונת הבלבד

- 219 -

54. תחזית התפתחות סד"כ הצי המצרי 72-80

מס' סד'	ס ו ג	72	73	74	76	80
	א	ב	ג	ד	ה	ו
1.	משחתות טילים	-	2(?)	2(?)	2	4-3
2.	משחתות	5	5-3	5-3	3	2
3.	צוללות	12	12	12	12	12
4.	צוללות ננס	-	3	3	6	6
5.	פריגטות/פריגטות בצ"ל	3	3	5	4	6-4
6.	קורבטות טילים	-	-	-	-	2
7.	סטי"לים	17	10	23	28	20
8.	סמ"רים	25	28	27	18	20
9.	מקשות גדולות	10	10	12	12	12
10.	סמ"רים בצ"ל	12	12	12	12	12
11.	בט"קים גדולים	-	2-1	2	4	6
12.	בט"קים	14	17	17	17	17
13.	סמ"רים ומקשות קטנות	23	34	41	41	41
14.	טיסות מפציצי טילים	1	1	1	1	1
15.	מסוקי בצ"ל	24	24	24	24	24
16.	סוללות טילי חוף/ים	3-2	4-3	4	6	6

מד (מ/586.134)
מ/222

סודי ביותר
למכותב בלבד
- 220 -

בוחנת אויר למשימות ים

מס' סד'	ס ר ג	אפר' 70	אפר' 72	אפר' 73	אפר' 74
	א	ב	ג	ד	ה
1.	מסוקי בצ"ל	24	24	24	24
2.	מפציצים נושאי טילי	10	10	16	16

הגנת חופרים

מס' סד'	ס ר ג	אפר' 70	אפר' 72	אפר' 73	אפר' 74
	א	ב	ג	ד	ה
1.	גד' טילי סופקה	3-2	3-2	4-3	4
2.	תותחי 130 מ"מ	24	36	36	36
3.	תותחים שונים	16	16	16	16

4

משרד הבטחון
ארכיון צה"ל ומערכת הבטחון

סוף הת'ק

5000 (1.70)

28/דא